

Z blížkých i dálných krajů.

NĚCO ZE ZÁKULISÍ EVROPSKÉ VÁLKY.

Nejčerstvější zprávy o událostech na evropských bojištích přináší nám kabel, ale nejsou to vždycky zprávy nejzajímavější. Jsou to pravidelně přišlé cenzurované zprávy válečných korespondentů anebo zprávy úřední. Podávají jenom fakta. Na té a té frontě střihla se bitva a tolik nepřátel bylo zajato. Na té a té frontě jsme postoupili o tolik a tolik mil. Než zpráva taková dojde na druhý břeh moře, je několikrát přečtena a všechno, co považuje cenzor za nevhodné, je škrtnuto.

Nejzajímavější zprávy o válečných událostech a o vlivu jich na smýšlení lidu jednotlivých zemí přináší nám korespondence pozorovatelů, kteří nalézají se v kapi-tolech různých zemí. Takové dopisy spíše umlouno cenzura a proto obsahují i zprávy ze zákulisí strašlivého evropského konfliktu. Abychom mohli vytvořit si nějaký obraz evropských událostí, potřebujeme i těchto informací.

Londýnský dopisovatel uveřejnil v minulých dnech v amerických časopisech zajímavý dopis, v kterém odhaluje jistá tajemství postavení Anglie v přítomném evropském konfliktu. Prohláší, že většina lidí v Anglii v přítomné době nemá náležitého po-jmu o tom, co na bojištích se skutečně událo. Právě, že po desítiměsíční válce anglická vojska nalézají se doposud v defenzivě a nedocílila žádného pozoruhodného vítězství na souši. Kitchenerova "armáda o jednom milionu", o které tolik se psalo, nevykázala se doposud žádnými úspěchy ve Flandrech a německé válečné loďstvo nebylo doposud "vytlačeno jako myši z díry", jak před časem sliboval Churchill. Místo toho vešlo ve známost, že spojenci mají stále velký nedostatek střeliva.

Jsmo dalecí toho, abychom obviňovali Anglii, že neplní závazků svých ku spojencům, ale přece jenom musíme připustit, že Anglie nevykonalá tolik, co se od ní očekávalo. Dnes uznává to většina anglického lidu sama a uznávaní skutečnosti, že "někde něco vázne", přivedlo před nedávnem křisi anglického kabinetu. Dnes jsou to jenom francouzští a ruští vojáci, kteří vedou na kontinentě válku proti rozběsněným Teutonům. Anglie se stále jenom připravuje.

Když plamen-válečný zachvátil Evropu, anglická pravidelná armáda, sloužící na ostrovním království, byla prohlášována za jedno z nejlepších a nejlépe vyzbrojených vojenských těles. Očekávalo se, že osvědčí se v boji lépe, než vojska jiná. První anglická expedice dorazila do krajiny blíže Mons právě ve chvíli, kdy odehrávaly se prudké boje. Němci nalézali se ve vášnivém výboji. Udeřili na anglickou výpravu a přimutili ji po velkých ztrátách k ústupu.

A od těch dob, dle prohlášení tohoto londýnského korespondenta, který nemůže být obviňován z nepřátelství ku spojencům, anglické armády nalézají se nepřetržitě na ústupu a v defenzivě. Je sice pravdou, že předvoje anglické armády v mnohých případech podstoupily boj odhodlaný, v kterém osvědčily velkou statečnost, ale velkého úspěchu nikdy nebylo docíleno. A snad tento nedostatek úspěchů anglických vojsk je příčinou, že v Anglii působí se jevíti lhostejnost k vývoji válečných operací a taková lhostejnost je vždy velice nebezpečnou.

Při velkém náporu Němců v prvním nábehu na Paříž anglická vojska nalézala se stále na ústupu, až ocitla se v ústředí od francouzského kapitulu. Anglická vojska ale byla krmena zprávami o hrdinských příhodách při tomto ústupu. Málo událostí byly zveřejňovány a nabubřelé tyto zprávy vzbudily v Anglii dojem, že vlastně příčinou neúspěchů spojených v severní Francii je armáda francouzská.

Ale skutečností je, že tlak na anglická vojska zmírňován byl prá-

vě vojskem francouzským, které od východu udeřilo na německý pravý bok, přes to, že Francouzové hájili linii 250 mil dlouhou. Angličané měli chrániti linii jenom několik mil zdál.

V bitvě na Marne, kterou vlastně vyhrál prudký útok francouzské šesté armády na německé pravé křídlo, Angličané bojovali do bóje, jak obyčejně pravidelní vojáci angličtí bojují. Ale ve skutečnosti bitvy u Marne nevyhráli, jak bylo tvrzeno. Byli jenom součástí hlavní linie spojených a tvořili armádu o 40,000 mužích, zatím co Francouzů bojovalo na linii mezi 800,000 až 900,000. Při postupu na linii na Aisne Angličané vykonali svůj díl, ale to bylo asi všechno.

Při všeobecném bočním pohybu, zahájeném na počátku podzimu za účelem obrácení německého pravého křídla a přerušení komunikace, čímž Teutoni byli by přinuceni k ústupu z Francie, anglická vojska, značně již seslábná, postupovala k severu a operovala od St. Omer směrem k Lille. Ježto účel tento byl ve spojení s operacemi Belgičanů v okolí Antwerp, anglická divise pýchota a jízyly vysazena byla v Ostende a Zeebrugge. Anglická námořní divise, odpovídající asi námořní rezervě Spojených Států, poslána byla do Antwerp.

V teorii tento postup zdál se býti správný, ale v praxi se neosvědčil. Němci vrhli proti Antwerpám velkou sílu vojska s dostatkem těžkých děl a pevnost tato, která byla prohlášována za nedobytnou, byla ztečena v několika dnech. Anglická divise jízy a pýchoty, která byla vyložena u Zeebrugge, byla nucena ustoupiti k Ypres, aby se zachránila.

Anglický postup od St. Omer k Lille byl nejenom zastaven, ale v některých místech anglická vojska byla zatlačena zpět a spojenci sledovali, že napadání jsou na celé linii od Antwerp a podél Ysery k Neuportu při moři. Tyto útoky stávaly se stále vášnivějšími, ježto Němci na bojiště dopravovali nepřetržitě posily. Všude anglické armády ztrácely půdu a všude jejich ztráty byly veliké.

Kdyby tehdy Němci mohli pokračovati ve svých útocích, není pochybnosti o tom, že byli by schopni zatlačiti tuto linii ještě dále a snad by ji i prolomili. Ale v té době ruská ofensiva v Polsku dosáhla takového stupně, že nemohla býti dále zanedbávána a Němci byli přinuceni poslati velké množství vojska od Ysery na východní bojiště. A tak seslaben byl tlak na Angličany, kteří počali již značně ochabovati.

A přece, jak londýnský korespondent sděluje, v Anglii v přítomné době je velmi často slyšeti: "Proč ti Rusové něco někdy nedělají?" A zároveň se pravidelně ptají, proč vlastně také Francouzové něco nevykonali. Ale skutečnost zůstává, že byli to Rusové, kteří zabránili porážení spojenecké linie ve Francii a že byli to Francouzové, kteří udrželi linii na Ysere. Francouzové nejenom poslali dostatek vojska ku podpoře Belgičanů, ale poslali jídu a dělostřelectvo na pomoc Angličanům, když útoky Němců byly nejvážnější. Když pak útoky ustaly, Francouzové dobyli znovu část linie, která původně byla v moci Angličanů. O těchto věcech v Anglii však nevědí.

Anglie mnoho mluvila a doposud mluví o velkém vítězství anglických vojsk u Neuvo Chapelle. Toto vítězství pozůstávalo z doby-tí vesnice a několika yardů německých zákopů. Něco podobného dokázali Francouzové v období zákopových bojů několikrát, ale v úředních zprávách mnoho se o tom nemluví. Ve skutečnosti tohoto vítězství nebylo docíleno soustředěným útokem v jedno místo, výběr byla provedena všeobecná ofensiva anglické armády na německé posice. Účelem této všeobecné ofensivy mělo býti porážení německých linií. Neuvo Chapelle zvoleno bylo za bod, kde útok měl býti neprudivý. Soustředěný oheň dělostřelectva přiměl Němce k ústupu z prvních zákopů. Anglická pýchota po té pod-

ochranou dělostřelectva postoupila a zaujala německé zákopy. Pýchota ale nemohla se dostatí dále a tak německé linie prolomeny nebyly.

Anglický útok na ostatních částech linie nepřinesl žádného výsledku, ježto německý odpor byl příliš silným. Anglické ztráty byly 13,000. Jinými slovy, přišel jmenovaný korespondent, anglický pokus o všeobecnou ofensivu selhal po utrpení velkých ztrát. Oheň dělostřelectva byl účinný a silný, ale dělostřelectvo přece jenom nespolutpracovalo s pýchotou a dokonce se prohlášovalo, že v jednom místě oheň jeho soustředěná byl omylem na nové anglické posice.

Asi v polovině března tohoto roku bylo sděleno anglické veřejnosti, že loďstvo spojených snadno dojde Dardanell a prorazí si cestu až k Cařihradu. Sdělovalo se, že o Velikonocech Cařihrad nalézání bude se v moci křesťanů. O týden později došla zpráva o zničení dvou anglických válečných lodí a jedné francouzské. Na to bylo oznámeno, že operace proti Dardanellám byly přerušeny následkem špatného počasí.

Ve skutečnosti událo se, dle sdělení korespondenta, něco zcela jiného. Admirálita dala rozkaz místo admirálu Cardenovi, aby došel Dardanell. Týž odpověděl, že loďstvo samotné vodních úžin do-býti nemůže a že bude třeba spolupráce pozemního vojska. Admirálita na to odpověděla, aby provedl rozkaz, nechce-li místa svého býti zbaven. Carden se vzdal. Loďstvo pak provedlo útok a setkalo se s neúspěchem. Anglická veřejnost se ale dosud domýšlí, že zastavení operací tehdy způsobeno bylo špatným počasím.

Do konce května malá anglická armáda na kontinentálním bojišti ztratila 70 děl. Zajato bylo přes 500 důstojníků a 20,000 řadových vojáků. Mrtvých a raněných bylo značné množství. Celkové ztráty anglické do přítomné doby odhadují se na 250,000. Za deset měsíců trvání války jsou to velké oběti, ale přes to nebylo jim docíleno téměř ničeho. Angličané nemohou se vykázati ani jediným skutečným vítězstvím na souši. Zklamali někde mezi spojenci ostatní, pak byli to Angličané. Francouzové, Belgičané, Srbové i Rusové vykonali více než svůj díl v tuhé zápas s Teutony. Od Anglie, jež vládne neomezeným zdroji, čekalo se mnohem více. Anglie však přátele spojenců značně zklamala.

AMERICKÁ VÝROBA VÁLEČNÉHO MATERIÁLU.

Následkem evropského konfliktu výroba válečného materiálu stala se největší industrií ve Spojených Státech. Nepřetržitá potřeba ku válečným potřebám všeho druhu učinila nutností rozšíření přítomných závodů a zbudování nových a továrny na zpracování ocele a železa proměněny byly na obrovité arsenály. Bude-li potřeba po střelivu stále tak velkou i v příštích měsících, pak před uplynutím dalšího půl roku Spojené Státy překonají ve výrobě střeliva a zbraní všechny jiné národnosti, nevyjímaje ani Německo, kde nalézají se proslulé Kruppovy továrny, jimž náležejí světově předtí v výrobě válečných přístrojů.

Všechny americké zbrojovky, vyjímaje vládních závodů, pracují nyní výhradně pro spojence, kteří učinili v této zemi velké objednávky. Velké objednávky učiněny byly jmenovitě Anglii, Francii a Ruskem. Téměř 2,000 pušek vyrábí se každého dne ve zbrojovkách amerických, hlavně pro Rusko a Anglii. To ale nedostačuje a všechny zbrojovky snaží se zvýšiti v tomto oboru zvýšiti. Počítá se, že ode dneška za šest měsíců budou továrny na pušky rozšířeny do té míry, že bude možno vyráběti 25,000 pušek denně.

Zbrojovky ve Spojených Státech vyrábějí v přítomné době asi 8,000,000 nábojů denně. I v tomto směru výkonost našich zbrojovek se zvyšuje a počítá se, že v srpnu bude možno vyrobiti 11,000,000 nábojů denně. V listopadu pak výkonost továrny na střelivo bude skoro zdvojnásobena, tak že denně vyrobí se průměrně 15,000,000 nábojů. V únoru příštího roku, bude-li stále pokračováno v rozšiřování zbrojovky jako v přítomné době, bude možno vyrobiti 20,000,000 nábojů denně.

Možnosti ve zvýšení výroby šrapnelů jsou mnohem větší nežli ve výrobě patron pro pušky. Malé patrony se těžko vyrábějí a objednávky nyní zde učiněné mají zásobiti armády milionové. Anglie až doposud zadala ocelárnám v Bethlehem, Pa., kontrakt v obnosu \$100,000,000. Nejpolebnější byla učiněna objednávka na 1,000,000 lydditových střel, jež mají míti 4 palce v objemu. Těchto použito bude proti německým zákopům ve Flandrech. Těchto střel má býti vyhotoveno nejméně 4,000 denně a mají býti dodány v příštích 250 dnech. Tyto střely jsou neobyčejně účinné a znamenají smrt pro každou živoucí bytost v okruhu padesáti yardů v místě, kde vybuchnou.

Bethlehem Steel Co. zásobí nyní spojence 35,000 šrapnelovými střelami a 50,000 střelami pro "liberková" děla denně. Všechny střely pro "liberková" děla jsou zhotovovány v Bethlehem, právě tak jako asi 12,000 šrapnelů denně. Ostatní šrapnelové střely jsou zhotovovány v jiných továrnách, z nichž největší je Baldwinova v Philadelphii. Konají se přípravy, aby mohlo býti zhotoveno 50,000 šrapnelových střel denně. Velké továrny na zpracování kovů na východě získaly příležitost, aby jako sub-kontraktori na vyřízení těchto velkých objednávek se podílely. Jsou to jmenovitě Carpenterovy ocelárny v Reading, Pa., Ingersolovy ocelárny v Easton, Pa., Carnegieovy závody v Pittsburghu, a celá řada jiných závodů v novo-anglických státech.

Abý zvýšiti mohla svoji výkonost, ocelárna v Bethlehem zbudovala novou továrnu na šrapnely, která bude moci zhotoviti asi 12,000 šrapnelů denně. Továrna tato stala se nejdůležitější zásobárnou spojenců a stala se tak důležitou pro Francii, Anglii a Rusko jako kterékoli jiné velké zbrojovky v těchto zemích. Denně dochází sem velké množství telegramů, tak že továrna je nucena zaměstnávat velké množství telegrafních operátorů, kteří telegramy přijímají a nové odesílají.

Jinou velkou továrnu, která získala množství objednávek od spojenců, je Pratt & Whitney Co.

v Hartford, Conn. Továrna tato přijala v minulých dnech 500 strojníků a velkou řadu pomocných dělníků. Přijala objednávky v ceně \$20,000,000 a objednávky v stejném obnosu byla nucena odepřiti, neboť nemohla zvýšiti svoji výkonost dosti rychle, aby objednané zboží mohla dodatí v čas. Šrapnelové střely jsou hlavním jejím výrobkem.

Colt Patent Firearms Manufacturing Co. v Hartford, Conn., pracuje ve dne i v noci na výrobě Benet-Mercierových polních děl pro Anglii. Právě v minulých dnech oznámila, že nemůže přijmouti dalších objednávek pro dodávku v příštích desíti měsících. Není tomu dávno, co tato továrna odmítla velkou objednávku střeliva pro Argentinu.

Winchester Repeating Arms Co. v New Haven, Conn., buduje novou továrnu o 600 při 600 stopách, aby mohla vyhověti objednávkám z Anglie na pušky nového druhu. Anglická vláda objednala 500,000 takových pušek. Společnost oznámila, že nemůže je vyhotoviti bez postavení nové továrny. Na to bylo odpověděno, aby nová továrna byla zbudována, že vláda anglická je ochotna zaplatiti, co její postavení bude státí.

Anglie, Rusko, Francie a Italie ve skutečnosti platí za stavbu nebo přístavbu 60 továrních budov ve Spojených Státech. Velké přístavby jmenovitě provádí Union Metallic Cartridge Co. ve Waterbury, Hartford Machine Screw Co. v Hartford, American Locomotive Co. v Providence, R. I., a jiné společnosti v Stamford, Bristol a jiných novo-anglických městech.

Více jak 200,000 lidí v Connecticutu je zaměstnáno při výrobě smrtounosných nástrojů, šatstva a neomezených potřeb pro armády spojenců. Neutrální země činí objednávky na střelivo, ale továrny v Connecticutu dávají přednost objednávkám válečných zemí, které lépe platí, s výjimkou Spojených Států, které v poslední době nakupují střelivo ve velké míře. Americké továrny na prach pracují ve dne v noci. Prach hlavně vyrábí se v továrnách v Delaware, Connecticut, Pennsylvanii, West Virginii a Illinoisu.

POVĚST O ZRANĚNÍ ŘECKÉHO KRÁLE.

V posledních dnech došly zprávy, že řecký král Konstantin účtací se mezi životem a smrtí. Úřední zprávy řecké neobsahovaly žádných informací o povaze královny nemoci, ale některé pařížské časopisy přinesly zprávy, že jedná se o zranění, které kráľi způsobila jeho manželka, královna Žofie, sestra německého císaře, během prudké hádky o evropské válce.

Nelze říci, co na pověstech těchto je pravdy a když poprvé objevil se v pařížském tisku, nepřikládalo se jim víry. Zprávy tyto ale houzevnatě opakovány a tak se zdá, že je na nich aspoň něco pravdy, dle starého českého přísloví, že není šprochu, aby nebylo na něm něco pravdy trochu.

Zprávy udávaly, že král bodnut byl do prsou. Jeho stav v poslední době se značně zhoršil a před nedávnem bylo oznámeno, že bylo auto vyjmouti desáté žebro. To by nasvědčovalo tomu, že jedna-

lo se spíše o zranění nežli o nějakou chorobu.

K zranění přišel král právě již v dubnu. Právě se, že král s královnou seděl v knihovně a rozmlouvali o evropské válce. Jejich hovor proměnil se v prudkou hádku, během které královna, která známa je svojí prudkou povahou, chopila se nožku na rozřezávání knih a bodla manželku svého do prsou. Američtí lékaři, kteří sledovali vývoj královny "nemoci" a způsob léčení, dozrávají, že zpráva o bodnutí mohla by býti pravdivou.

Král Konstantin je znám svojí nestranností. Spíše se kloní k spojencům než Němcům. Jeho manželka ovšem zůstala Teutonkou v jednání i smýšlení. V případě smrti krále Konstantina je nebezpečí revoluce, ježto národ pokusil by se odepřiti následníku trůnu. Korunní princ Jiří vyhován byl dle přání své matky v Německu a je znám svými sympatiemi k Němcům. Lid řecký v tom případě žádal by, aby na trůn nastoupil princ Mikuláš, který vyhován byl ve Francii a oženil se s ruskou velkoknězou Helenou, dezerou již zesnulého velkoknězaty Vladimíra. Řekové nechtěli nikdy zvláštního přátelství k Němcům a lhostejnost k nim proměnila se v nenávisť, když Němci anažili se vojensky sesiliti Turky, nepřátele Řeků od věků.

ANGLICKÁ NÁMOŘNÍ MOC JE DENNĚ SILNĚJŠÍ.

Anglická námořní moc denně stává se silnější, dle nedávného prohlášení Winston Spencer Churchilla, jenž byl prvním lordem admirality. Při zahájení války nalézalo se v stavbě několik dreadnoughtů a většina jich je hotova anebo blíž se k svému dostavení. Některé z nich nalézají se již v činné službě. Jsou to dreadnoughty Barbara, Malaya, Ramillies, Resolution, Revenge, Royal Oak, Royal Sovereign, Wilian a Warspite. Každý z nich má ponor 27,500 tun a nese osm 15-palcových děl. Dreadnought Queen Elizabeth, první z této skupiny, nalézá se v činnosti v Dardanellách. Je to loď zkušební, kterou má býti vyzkoušeno, kde je ještě nějaká vada v konstrukci.

Vedle těchto jsou v záloze druhé třídy dreadnoughty Benbow, Empress of India, Iron Duke a Marlborough, z nichž každý má ponor 25,000 tun a nese osm děl 13 a půlpalcových.

Kromě toho jsou v záloze dreadnoughty třetí třídy s ponorem 23,000 tun. Jsou to Centurion, Conqueror, King George, Monarch, Orion, Thunder a Audacious. Posledně jmenovaná loď byla torpédována na irském pobřeží na počátku války, ale byla opravena a je schopna opětné služby.

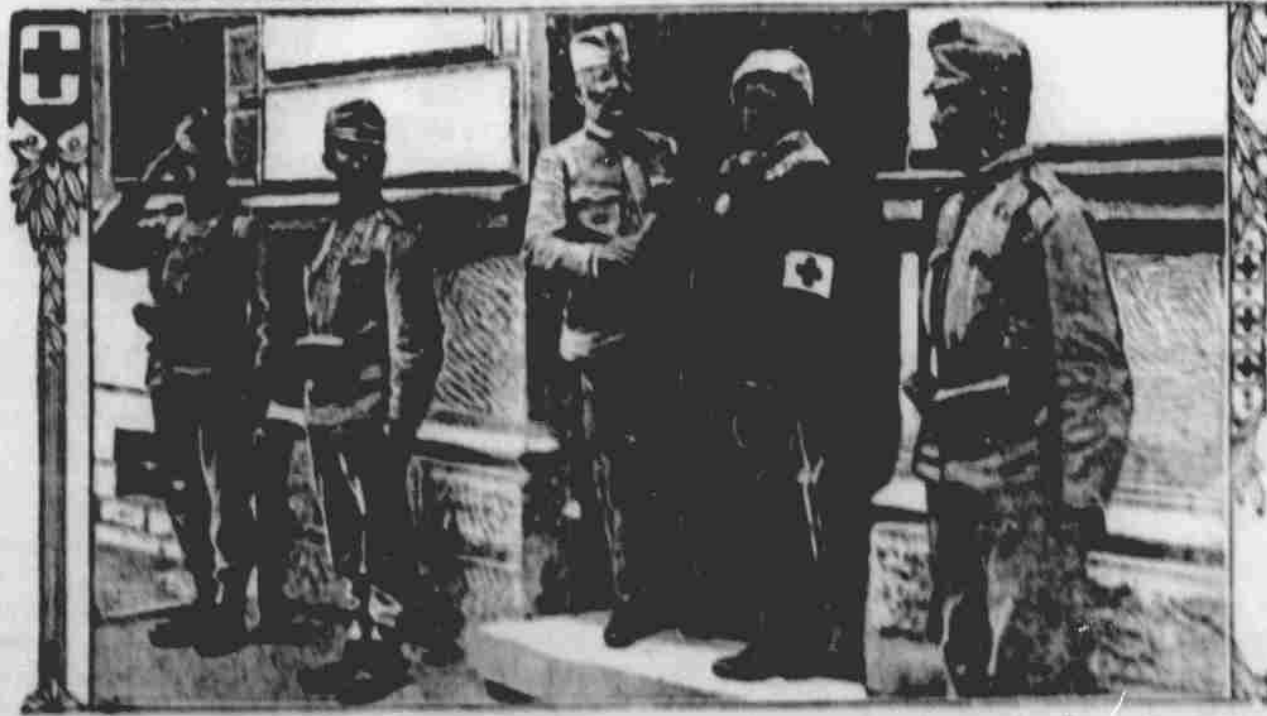
Zádná z těchto lodí nebyla doposud činná při válečných operacích. Anglie je chová jako zálohu, aby mohla jimi prokázati nárok na předtci v mořích, i kdyby německé loďstvo odvážilo se opustiti přístaviště v Cuxhaven a vydalo se na dobrodružnou plavbu na moře, kontrolována anglickým loďstvem. Anglie nechce riskovati loď velkých typů, vyjímaje v případě útoků lodí stejného druhu.

V Anglii se věří, že dojde k tomu, kdy loďstvo bude povoláno, aby měřilo své síly s loďstvem německým a na tento okamžik Anglie čeká. Z toho důvodu Anglie žetří také svých ničitelů a neposílá je na pronásledování německých ponorek. Až anglické loďstvo vypraví se k bitvě, bude doprovázeno velkou škadronou ničitelů. Anglické superdreadnoughty nalézají se nepochybně na západním pobřeží Irska, aby snadno mohly se vypraviti v případě potřeby do Anglického kanálu anebo Severního moře.

Kuličky a javorového cukru.

Dej do hrnku jeden koflík javorového a jeden světlé žlutého cukru a štvrt koflíku vody; vař, až když kápnou do vody stuhne, přidej pak půl lžičky mandlového extraktu. A když to úplně vysty-dne, míchej tím, až je to pěkně hladké; pak s toho utvoř malé kuličky, do každé vtaď páteř jádra z vlažského ořechu a tyto pak namoď do rozpávané k úlelu tomu čokolády. Jsou velmi dobré.

DCERA ARCIKNÍZETE BEDŘICHA JAKO PRACOVNICE ČERVENÉHO KŘÍŽE.

Isabella, dcera rakouského arciknížete Bedřicha, je neúnavnou pracovnicí Červeného kříže a působí nyní v Itálii. Na obrázku našem spatřujeme ji spolu s otcem ve dveřích evanského stanu v Itálii.